

RuralCat, la comunitat virtual agroalimentària i del món rural, és un portal temàtic implantat al territori que dona serveis a les necessitats dels professionals www.ruralcat.net

AUTORS

Josep Maria Masses i Tarragó, coordinador de Comunicació i Difusió Tecnològica jmasses@gencat.cat, Direcció General d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya.

Jaume Sió i Torres, subdirector general de Transferència i Innovació Agroalimentària jaume.sio@gencat.cat, Direcció General d'Alimentació, Qualitat i Indústries Agroalimentàries del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya.

RESUM

La comunicació presenta els nous serveis que els professionals dels sectors agrari i agroalimentari poden trobar en el portal temàtic RuralCat, *la comunitat virtual agroalimentària i del món rural*, un portal implantat arreu del territori català. S'hi descriuen els serveis que s'han posat a l'abast dels usuaris, amb els objectius i motius que van motivar-ne la implantació. També es detalla l'estructura actual del portal pel que fa als seus pilars sobre: Informació, Formació, Serveis tecnològics i Subcomunitats; i les recentment incorporades oficines virtuals, com poden ser l'Oficina del Regant, l'Oficina Virtual de Suport a la Indústria Agroalimentària o l'Oficina de Fertilització i Dejeccions Ramaderes, entre d'altres. Les oficines són espais on es projecten els pilars del portal per a una temàtica concreta i es posen a l'abast dels empresaris agraris i agroalimentaris, i, en general, del món rural, tot allò que hi ha al portal sobre un tema concret. També es dona a conèixer RuralNet, un altre espai que pren sentit després de la creació d'aquestes oficines virtuals, ja que permet, gràcies a la georeferenciació, saber on s'ubiquen en el territori els diferents professionals inscrits a RuralCat i quina activitat desenvolupen, cosa que afavoreix que puguin interactuar entre si en un portal que, recentment, ha superat la xifra dels 25.000 usuaris inscrits.

RESUMEN

En la comunicación se presentan los nuevos servicios que los profesionales del sector agrario y agroalimentario pueden encontrar en el portal temático RuralCat, *la comunidad virtual agroalimentaria y del mundo rural*, un portal implantado por todo el territorio catalán. También se describen dichos servicios y estos a disposición de sus usuarios, junto con los objetivos que han motivado su implantación. Detallan la estructura actual del portal y los pilares sobre los que se asienta: Información, Formación, Servicios tecnológicos y Subcomunidades, así como, las recientemente incorporadas oficinas virtuales, como son la Oficina del Regante, la Oficina de Apoyo a la Industria Agroalimentaria o la Oficina de Fertilización y Deyecciones Ganaderas, entre otras, es decir un espacio donde se proyectan dichos pilares, y se pone al alcance de los empresarios agrarios y agroalimentarios, y en general, del mundo rural, todo lo que hay en el portal sobre un tema concreto. También se da a conocer RuralNet, un espacio creado como resultado de la puesta en funcionamiento de las oficinas virtuales, ya que en él se posibilita, gracias a la geo-referencia el conocer la ubicación en el territorio los profesionales inscritos en RuralCat y que actividad desarrollan, favoreciendo el hecho de que puedan interactuar entre ellos, en un portal que, recientemente, ha superado la cifra de 25.000 usuarios inscritos.

ABSTRACT

The communication presents the new services addressed to agri-food professionals that can be found on the thematic web portal RuralCat, the virtual community of the Catalan agricultural, food-industry and rural world.

It describes the new services available to users and the objectives and reasons that led to their implementation. It also details the current structure of the portal, based in four pillars: Information, Training, Technological Services and Communities; and in the recently created virtual offices such as the Irrigation Office, Support for Food Industry and Livestock Manure and Fertilizer, among others. These Virtual Offices display the RuralCat pillars for a specific theme and facilitate the access of agri-food and rural entrepreneurs to everything available on the portal for a particular topic. It also presents RuralNet, an internet application complementing the Virtual Offices that allows to locate in the territory (through georeferencing) different professionals and their field of expertise, fostering their interaction in a web portal that has recently surpassed the figure of 25,000 registered users.

PARAULES CLAU/PALABRAS CLAVE/KEYWORDS

Comunitat virtual; comunitat virtual; virtual community; oficines virtuals; oficinas virtuales; virtual offices; RuralCat; RuralCat.net; RuralCat.cat; RuralNet;

INTRODUCCIÓ

El portal **RuralCat**, *la comunitat virtual agroalimentària i del món rural* www.ruralcat.net, va néixer l'any 2003 amb l'objectiu i la voluntat d'apropar les noves tecnologies al món rural, és a dir, el territori, i facilitar l'accés d'aquest col·lectiu a la informació, la formació i els serveis tecnològics del seu interès.

Ara, transcorreguts més de deu anys, aquesta voluntat s'ha plasmat en el Decret 109/2014, de 22 de juliol, del sistema de formació, transferència tecnològica i innovació en el sector agroalimentari a Catalunya, el qual considera el portal RuralCat com l'eina bàsica del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural (DAAM) per a la transmissió del coneixement mitjançant Internet als agricultors, els ramaders, la indústria agroalimentària i llurs associacions i organitzacions, que ofereix als seus usuaris un seguit de serveis i iniciatives que poden interessar-los i facilitar-los la feina, i consolida l'ús de les noves tecnologies dins el sector rural.

RuralCat és una plataforma que ha permès apropar les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) al món rural, i ha facilitat l'accés dels professionals dels sectors agrari i alimentari català del territori a la informació, la formació i els serveis tecnològics que ofereix el portal.

Al llarg d'aquests anys de vida, RuralCat s'ha consolidat dins el sector del món rural i agroalimentari arreu del territori de Catalunya com un portal informatiu de referència, pensat perquè professionals amb interessos comuns (agricultors, ramaders,

estudiants, professionals de l'assessorament i de l'agroalimentació, etc.) hi puguin trobar i intercanviar informació.

OBJECTIUS DEL PROJECTE

- Propiciar el contacte permanent entre el DAAM i els sectors agrari i agroalimentari del nostre territori
- Esdevenir la comunitat virtual de referència per al sector agroalimentari i del món rural de Catalunya
- Situar Catalunya entre les zones capdavanteres d'Europa pel que fa a la implantació de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC) en el món rural
- Donar accés a la informació i als serveis d'Internet, per donar una resposta positiva als condicionants del medi rural
- Enfortir el sentiment de pertinença al col·lectiu rural
- Potenciar la formació i l'intercanvi de coneixements i experiències entre tots els agents del sector agroalimentari i rural
- Potenciar la comercialització àgil de productes agroalimentaris i serveis rurals mitjançant la creació de nous canals de comunicació
- Fer arribar informació als consumidors intermedis i finals sobre l'origen i la qualitat dels productes (traçabilitat).

ESTRUCTURA DE RURALCAT

A fi de facilitar i posar a l'abast dels agricultors, dels ramaders i de tot el sector vinculat a la producció, la distribució i el consum alimentari els continguts necessaris,

el portal s'estructura sobre quatre eixos fonamentals, que són: **Informació, Formació, Serveis tecnològics i Subcomunitats.**

L'apartat d'**Informació** és un apartat que dona la notícia diària i, a més, s'hi poden consultar les entrevistes, els reportatges, el Dossier Tècnic, les jornades del Pla anual de transferència tecnològica o l'agenda mateixa.

L'apartat de **Formació** a RuralCat és un dels més importants: ofereix un coneixement en xarxa, s'hi troba l'accés a l'oferta de Cursos per Internet de RuralCat, es poden realitzar les preinscripcions a cursos, i hi ha l'enllaç directe a les aules i els grups de treball de l'usuari, en cas d'estar matriculat en una acció formativa o formar part d'un grup de treball.

Mitjançant la programació anual de cursos per Internet des del Programa de formació agrària a distància FAD, s'ofereixen cursos en línia del Servei de Formació Agrària del DAAM, com ara: Curs de manipulador i aplicador de productes fitosanitaris, bàsic; Curs sobre tecnologia bàsica del reg; Curs sobre producció integrada; Curs d'instruments per a la gestió agrària; Curs sobre benestar animal en porcí, o Curs sobre benestar animal en el transport.

En l'apartat de **Serveis tecnològics**, el portal posa a disposició dels seus usuaris un conjunt d'accessos directes a les aplicacions restringides de la comunitat, com són recomanacions de reg en agricultura o reg en jardineria, i també els serveis d'agrometeorologia i el servei SMS.

RuralCat ofereix diferents aplicacions informàtiques que permeten obtenir solucions a mida i poder adoptar les decisions més adients en la gestió de l'explotació. Algunes d'aquestes eines de gestió han estat promogudes pel RuralCat mateix i han estat desenvolupades pels millors especialistes de les universitats i d'altres instituts de recerca com l'IRTA. D'altres no han estat promogudes pel portal; no obstant això, s'han posat a l'abast dels usuaris del portal a causa del seu interès.

Les **Subcomunitats** són espais privats que el portal posa a disposició dels seus usuaris per tractar una temàtica determinada o per a un grup de persones que hi treballen a fi que puguin emprendre treball col·laboratiu. Els serveis en què s'estructura qualsevol subcomunitat de RuralCat són: agenda, biblioteca i fòrum. L'agenda serveix per poder acotar i decidir les pròximes reunions i debats sense haver de fer rondes interminables de correus electrònics; la biblioteca permet deixar i publicar tots els documents per compartir-los entre tothom i dur a terme treball en xarxa, i finalment el fòrum permet compartir experiències, impressions i debats entre els membres de la subcomunitat.

Dins d'aquests eixos fonamentals esmentats, el portal RuralCat va evolucionant i millorant l'accés als diferents serveis i continguts més rellevants de la comunitat com són les eines de registre, els serveis SMS o agrometeorologia, i els quatre pilars s'han anat manifestant d'una manera més contundent al llarg del temps.

Posteriorment, a fi de ser un instrument més útil als professionals, el portal va canviar el seu disseny, ara basat en els quatre pilars de Formació, Informació, Serveis tecnològics i Subcomunitats, i, en la darrera etapa, ha implementat un nou

format de contacte amb els professionals , les anomenades oficines virtuals, que són espais temàtics on es projecten els pilars de RuralCat per a una temàtica o àmbit concret, és a dir: Agenda, Informació (notícies), Formació (en sentit ampli), Transferència, Serveis tecnològics (eines) i Comunitats.

Ara mateix, hi ha les oficines virtuals o assimilades següents:

- Oficina del Regant
- Oficina Virtual de Suport a la Indústria Agroalimentària
- Oficina Virtual Fruit.Net
- Oficina Virtual de Fertilització i Tractament de Dejeccions Ramaderes
- Oficina Virtual d'Assessorament
- Secció de Venda de Proximitat

Figura 1. Els pilars de RuralCat

Després de valorar el funcionament de les of icines virtuals, es va posar de manifest que hi ha molts professionals, vinculats als àmbits als quals dóna servei el portal, que per les seves característiques més a ccessòries no estan ni representats ni poden ser usuaris d'aquests espais temàtics que són les oficines virtuals, malgrat

que donen serveis complementaris als seus usuaris i en ocasions a usuaris de més d'una oficina virtual.

Figura 2. Oficines virtuals a RuralCat

Aquesta manca ens va fer pensar en la possibilitat que les persones que pertanyien a una oficina determinada, o, per extensió, a tot el portal, poguessin interrelacionar-se i poder constituir una autèntica comunitat virtual agroalimentària i del món rural, com es va plantejar RuralCat des dels seus orígens. El plantejament era que tots els professionals que estan, en major o menor mesura, implicats en temes agraris, ja siguin l'agricultor, el ramader o el silvicultor mateixos fins a l'instal·lador de serveis per a l'agricultura, ramaderia o silvicultura, passant pels assessors tècnics i investigadors en aquests àmbits, poguessin disposar d'un espai comú on poder fer-se públicitat i explicar la seva manera de participar en els àmbits temàtics relacionats amb l'agroalimentació i el món rural.

La xarxa de comunicació o punt de trobada entre els usuaris del portal, anomenada RuralNet, d'entrada permet que cada professional pugui explicitar quina és la seva activitat o la seva especialització. Posteriorment, pot identificar-se o georeferenciar on està físicament, i, finalment, ja en un espai personal i privat, pot explicar quina activitat desenvolupa i què ofereix, i posar l'enllaç a la seva pàgina web en el cas

que en disposi. També pot contactar amb altres professionals o persones interessades en la seva oferta professional i publicar, si vol i sota el seu criteri, les opinions o comentaris que hagin emès sobre la seva gestió.

Figura 3. RuralNet, la xarxa de comunicació a RuralCat

Per a una major difusió, RuralCat també publica a les xarxes Twitter i Facebook les notícies més rellevants i els avisos, i ofereix gratuïtament als seus usuaris un servei d'enviament d'avisos fitosanitaris per mitjà de missatges a mòbils (SMS) i de correu electrònic.

Durant aquests anys, RuralCat ha aportat valor al sector agrari amb la creació de continguts tècnics, la publicació d'informació rellevant per a l'activitat econòmica agrària, la generació de serveis tecnològics gratuïts com ara les eines de gestió, els avisos de text a mòbils, webs específics, la formació a distància i la creació d'una important comunitat virtual del món agroalimentari i rural.

ALGUNES XIFRES SOBRE RURALCAT

Actualment, el portal continua creixent en nombre de professionals inscrits, i el passat mes de juliol de 2014 va arribar als 25.027 usuaris registrats. Alhora, continua treballant en el procés de modernització i d'implementació de tecnologia capdavantera orientat a la potenciació de la comunitat virtual per atendre millor les necessitats dels professionals del sector agroalimentari.

Any	Mesos	Nombre d'usuaris
2002	Desembre	19
2003	Desembre	1.654
2004	Desembre	3.607
2005	Desembre	5.418
2006	Desembre	7.330
2007	Desembre	7.653
2008	Desembre	11.469
2009	Desembre	12.958
2010	Desembre	14.926
2011	Desembre	17.352
2012	Desembre	20.124
2013	Desembre	22.867
2014	Juliol	25.027

Taula 1. Nombre d'usuaris inscrits a la Intranet (acumulats)

La taula 1 mostra, d'una banda, l'evolució de l nombre d'usuaris inscrits a la Intranet des de la posada en marxa del portal RuralCat fins al mes de juliol de 2014.

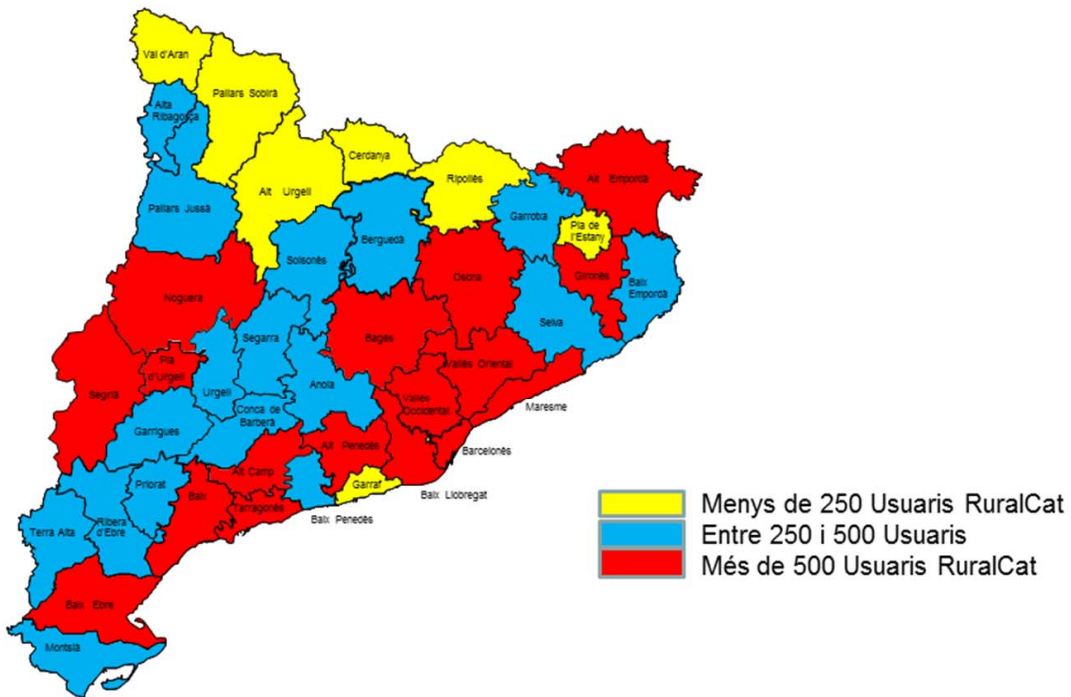
Comarca	Nombre d'explotacions agràries (2009)	Nombre d'usuaris de RuralCat (2014 – juliol)	Comarca	Nombre d'explotacions agràries (2009)	Nombre d'usuaris de RuralCat (2014 – juliol)
Alt Camp	1.895	505	Osona	1.780	580
Alt Empordà	1.973	591	Pallars Jussà	889	286
Alt Penedès	1.996	700	Pallars Sobirà	368	131
Alt Urgell	577	59	Pla d'Urgell	1.769	618
Alta Ribagorça	106	253	Pla de l'Estany	460	178
Anoia 1.227		431	Priorat	1.458	354
Bages 1.344		547	Ribera d'Ebre	2.364	311
Baix Camp	3.246	817	Ripollès	460	167
Baix Ebre	5.661	526	Segarra	1.312	283
Baix Empordà	984	454	Segrià	5.974	2.625
Baix Llobregat	613	726	Selva	702	433
Baix Penedès	744	256	Solsonès	624	287
Barcelonès 70		1.775	Tarragonès	1.340	705
Berguedà 722		292	Terra Alta	2.298	320
Cerdanya 384		130	Urgell	2.142	478
Conca de Barberà	1.464	292	Val d'Aran	238	27
Garraf 179		166	Vallès Occidental	357	772
Garrigues 3.036		492	Vallès Oriental	983	674
Garrotxa 736		264	Catalunya	60.839	21.096
Gironès 776		674			
Maresme 778		647	Altres CA -		297
Montsià 3.750		474	No especificat	-	3.634
Noguera 3.060		796	TOTAL	-	25.027

Taula 2. Comparativa per comarca entre el nombre d'explotacions agràries i el nombre d'usuaris de RuralCat

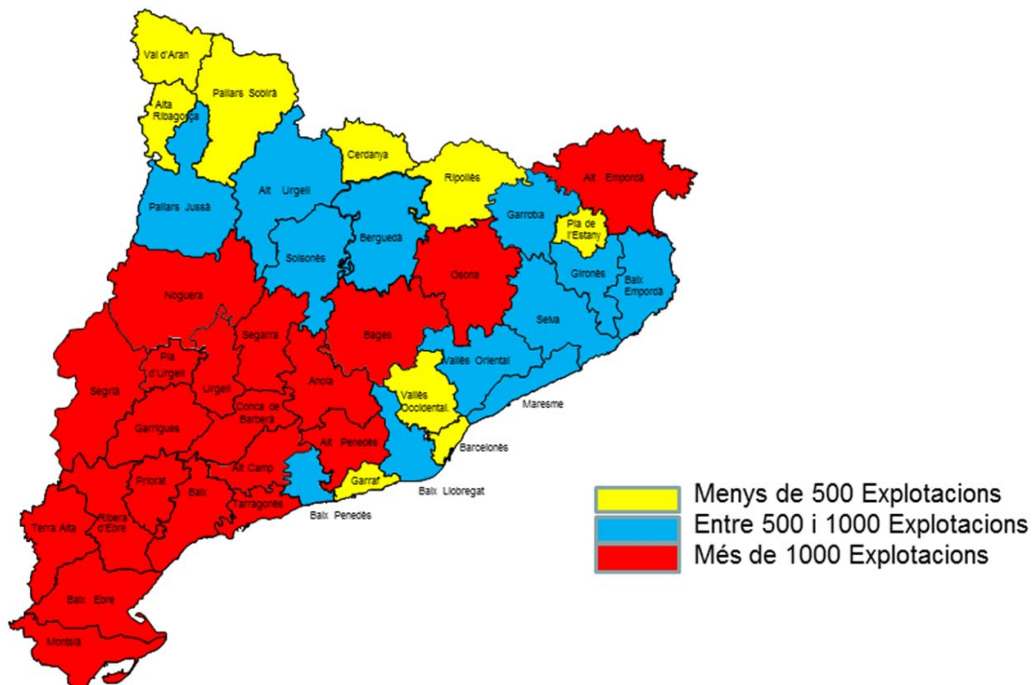
La taula 2 mostra, d'altra banda, el nombre d' explotacions agràries a Catalunya i el nombre d'usuaris de RuralCat per comarca fins al mes de juliol de 2014.

Observant aquestes dades, podem afirmar sobre la implantació de RuralCat al territori català el següent:

- Les comarques amb un nombre superior a 500 d'usuaris de RuralCat són: el Segrià; el Barcelonès ; el Baix Camp; la Noguera; el Vallès Occidental; el Baix Llobregat; el Tarragonès; l'Alt Penedès; el Gironès; el Vallès Oriental; el Maresme; el Pla d'Urgell; l'Alt Empordà; Osona; el Bages; el Baix Ebre, i l'Alt Camp.
- Les comarques amb un nombre entre 250 i 500 usuaris de RuralCat són: les Garrigues; l'Urgell; el Montsià; el Baix Empordà; la Selva; l'Anoia; el Priorat; la Terra Alta; la Ribera d'Ebre; el Berguedà; la Conca de Barberà; el Solsonès; el Pallars Jussà; la Segarra; la Garrotxa; el Baix Penedès, i l'Alta Ribagorça.
- Les comarques amb un nombre inferior a 250 usuaris de RuralCat són: el Pla de l'Estany; el Ripollès; el Garraf; el Pallars Sobirà; la Cerdanya; l'Alt Urgell, i era Val d'Aran.

Mapa de distribució per comarques del nombre d'usuaris de RuralCat. Juliol 2014
 Font: RuralCat

Mapa de distribució per comarques del nombre d'explotacions i superfície censada a Catalunya. Any 2009.
 Font: Idescat, a partir de dades del Cens agrari de l'INE

CONCLUSIONS

Al llarg d'aquests prop d'11 anys de funcionament de RuralCat *La comunitat virtual agroalimentària i del món rural*, podem afirmar que és un portal consolidat amb una xifra d'usuaris inscrits que supera els 24.000 (juny de 2014), el perfil majoritari dels quals és professional, i pertanyen principalment al sector agrari i agroalimentari d'arreu del territori de Catalunya.

El portal RuralCat és present a tot el territori català de manera equilibrada. Se'n constata una major presència a les zones amb vocació més agrícola de Lleida, però també és present en les zones de muntanya i en les zones on més població hi ha de Catalunya, com és la conurbació de Barcelona, amb independència de la vocació agrària del territori.

Dotar el portal d'apartats potents i dinàmics com ara les oficines virtuals que permetin donar informació concentrada sobre una temàtica concreta facilita al sector agrari privat la possibilitat de crear noves oportunitats i millorar les seves produccions de manera més segura.

RuralCat ha incorporat espais com ara les subcomunitats i és present en xarxes socials com Facebook i Twitter, a fi que el portal sigui més participatiu i per meti fer treball col·laboratiu dins del món rural.

La creació de RuralNet com a espai de trobada dels professionals de RuralCat dóna una perspectiva més vital a la comunitat.

BIBLIOGRAFIA

SALVAT, R. (2010). "Innovació a l'Administració de la Generalitat: Innogencat" a

CARTANYÀ, J. (dir.). 25 Iniciatives innovadores de la Generalitat de Catalunya, V.1.

Barcelona. Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, p. 24-25

IDESCAT. (2014) Estadístiques agràries. Cens agrari 2009. Agricultura.

<http://www.idescat.cat>